

Vergaderjaar 2008–2009

26 695

Voortijdig school verlaten

Nr. 60

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2008

Met uw brief van 9 oktober 2008 met bovenstaand kenmerk verzoekt u mij vóór 30 oktober een inhoudelijke kabinetsreactie toe zenden op het rapport «Probleemdruk en zorgstructuur in het middelbaar beroepsonderwijs» van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Dit rapport heb ik u met mijn brief van 1 oktober jl., kamerstuk 26 695, nr. 57, toegezonden.

Alhoewel een reactie namens het gehele kabinet vóór 30 oktober niet mogelijk is vanwege de daarvoor geldende procedure (Reglement van orde voor de Ministerraad), kan ik wel aangeven welke acties de meest betrokken bewindspersonen van het kabinet gezamenlijk hebben ondernomen om (dreigende) uitval van jongeren, zoals onder andere gesignaleerd in het NJI-rapport, aan te pakken. Mede namens de minister voor Jeugd en Gezin, de minister voor Wonen, Wijken en Integratie, de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Justitie, heb ik u hierover recent per brief geïnformeerd (d.d. 9 oktober 2008, kamerstuk 26 695, nr. 58). Deze brief en uw verzoek hebben elkaar gekruist (beide brieven zijn op 9 oktober verzonden). Kort samengevat ondernemen we als meest betrokken bewindspersonen van het kabinet, naar aanleiding van onder andere het NJI-rapport, de volgende acties.

Met Rotterdam is afgesproken op basis van het opgestelde bedrijfsplan in 2009 en 2010 een pilot uit te voeren met de Wijk-school voor «overbelaste» jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die niet leren en/of werken. Betrokken ministeries financieren hiervoor 200 plaatsen voor in totaal € 5,6 miljoen. Het doel van de pilot is om de effectiviteit van de Wijk-school vast te stellen. Daarvoor worden de doelstellingen van de Wijk-school gezamenlijk nader geconcretiseerd om de effectiviteit goed te kunnen meten. Indien de effectiviteit van de Wijk-school bewezen is, garandeert de minister voor Jeugd en Gezin het structureel maken van deze 200 plekken vanaf 2011 in Rotterdam. Bij structurele financiering wordt rekening gehouden met de landelijke inbedding van de campussen.

Ten tweede stellen we als bewindspersonen een gezamenlijke werkgroep in die met de gemeente Rotterdam en Rotterdamse mbo-instellingen voor 1 januari 2009 uitwerkt hoe op basis van gemeenschappelijke doelstellingen de samenwerking tussen zorginstellingen en het beroepsonderwijs daadwerkelijk kan worden versterkt. De aanpak bestaat, op hoofdlijnen, uit het inzichtelijk maken van welke bestuurlijke, regeltechnische en/of financiële belemmeringen moeten worden opgelost om tot goede samenwerking en effectief aanbod te komen dat is afgestemd op de vraag van de doelgroep. De minister voor Jeugd en Gezin heeft hierin het voortouw genomen. Dit als onderdeel van de toezegging van de minister-president tijdens de recente Algemene Politieke Beschouwingen dat onder regie van de minister voor Jeugd en Gezin gezien wordt op welke wijze met name aan de grote steden meer armslag kan worden gegeven om middelen ontschot in te zetten op terreinen als jeugd, onderwijs, zorg en welzijn. Dit in combinatie met het maken van prestatieafspraken. Heden ontvangt u van de minister voor Jeugd en Gezin de uitwerking van deze toezegging.

Alhoewel Rotterdam dus, bij wijze van spreken, als «proeftuin» dient, wordt opgedane kennis en ervaring gedeeld met andere grote steden.

Daarnaast wordt de interne zorgstructuur van het mbo verder versterkt. Vanaf 2009 komt de laatste tranche aan extra middelen beschikbaar voor versterking van de zorgstructuur op grond van het interdepartementaal beleidsonderzoek beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (ibo-bve). Vanaf 2009 is dan structureel € 103 miljoen beschikbaar. Daarnaast wordt deskundigheidsbevordering van het mbo gestimuleerd via een landelijk steunpunt voor Zorg- en Adviesteams (ZAT's) en is versterking van de zorgstructuur op het mbo een belangrijke maatregel in de afgesloten convenanten voor vermindering van voortijdig schoolverlaten. Tenslotte komt er op initiatief van uw Kamer voor schoolmaatschappelijk werk in het mbo vanaf 2009 structureel € 15 miljoen beschikbaar.

Behalve de bewindspersonen mede namens wie ik u mijn brief van 9 oktober heb gestuurd, kan ik u melden dat ook de minister van Justitie de afspraken die met Rotterdam gemaakt zijn onderschrijft. De schriftelijke afspraken zijn hiervoor aangevuld en bij deze brief gevoegd.

Samengevat kan ik u dus melden dat de meest betrokken bewindspersonen inmiddels gezamenlijk actie hebben ondernomen om de door het NJI gedane aanbevelingen in te voeren.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

Bestuurlijke afspraken tussen de gemeente Rotterdam, Rotterdamse scholen en de ministeries van Jeugd & Gezin; Wonen, Wijken en Integratie; Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Justitie en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 8 oktober 2008

Aanwezigen:

Namens de gemeente Rotterdam:

- Mw. J. Kriens, wethouder Volksgezondheid, Welzijn en Maatschappelijke Opvang
- Dhr. D. Schrijer, wethouder Werk, Sociale Zaken en Grotestedenbeleid
- Dhr. L. Geluk, wethouder Jeugd, Gezin en Onderwijs

Namens de Rotterdamse scholen voor beroepsonderwijs:

- Dhr. P. Boekhoud, voorzitter ROC Albeda College
- Dhr. H. Vlodrop, voorzitter ROC Zadkine
- Dhr. G. Visser, voorzitter LMC Voortgezet Onderwijs

Namens de ministeries:

- minister voor Jeugd en Gezin: dhr. A. Rouvoet
- minister voor Wonen, Wijken en Integratie: mw. C.P. Vogelaar
- minister van Justitie: dhr. E.M.H. Hirsch Ballin
- staatssecretaris van Justitie: mw. N. Albayrak
- staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: dhr. A. Aboutaleb
- staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: mw. M. van Bijsterveldt

Overwegende:

- Dat op 1 juli 2008 tijdens het werkbezoek van bewindslieden aan Rotterdam is geconstateerd dat er onder een relatief grote groep jongeren sprake is van meervoudige problematiek waardoor sprake is van (dreigende) maatschappelijke uitval. Tevens is de gemeente Rotterdam uitgenodigd zijn plannen nader uit te werken om via een intensieve samenwerking tussen met name zorg, beroepsonderwijs en werk en inkomen meer jongeren succesvol voor te kunnen bereiden op de arbeidsmarkt of andere vormen van maatschappelijke participatie. Hiervoor wil men het model van de Topschool, Vakschool en Wijk-school ontwikkelen als structurele aanpak van de problematiek.
- Dat Rotterdam met de notitie «Aanpak uitval Nieuwe stijl: onderwijs en zorg korte lijnen, snelle acties» (bijlage 1) inzicht heeft gegeven in wat de aard en omvang is van de benodigde zorg voor jongeren in het beroepsonderwijs, hoe men de samenwerking tussen zorginstellingen en beroepsonderwijs wil vormgeven en tegen welke knelpunten men nu aanloopt om dit doel te bereiken.
- Dat Rotterdam specifiek voor de groep van jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die niet meer werkt of leert en waarbij sprake is van meervoudige problematiek (de «overbelasten»), het idee voor de Wijk-school heeft uitgewerkt in een bedrijfsplan (bijlage 2). Doel van wijk-school is deze doelgroep, door een vergaand geïntegreerde aanpak van zorg, onderwijs en werk en inkomen, voor te bereiden op de arbeidsmarkt en/of regulier vervolgonderwijs.
- Dat het kabinet, onder regie van de minister voor Jeugd en Gezin en in samenhang met onder andere besluitvorming over de toekomst van het Grotestedenbeleid, momenteel een inventarisatie uitvoert op welke wijze met name aan de grote steden meer armslag kan worden gegeven om middelen ontschot in te zetten op terreinen als jeugd, onder-

wijs, zorg en welzijn. Dit in combinatie met het maken van prestatieafspraken. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan en de resultaten van de pilot met de Wijkschool, kan dit naar verwachting perspectief bieden voor de grote steden om dergelijke voorzieningen structureel vorm te geven.

- Dat het kabinet in zijn beleidsprogramma 2007–2011 «Samen werken, samen leven» (Tweede Kamer, 2006–2007, 31 070, nr. 1), maatregelen heeft aangekondigd zoals de versterking van de zorg voor jeugdigen («Kansen voor kinderen»), arbeidsmarktparticipatie («Iedereen doet mee»), de specifieke aanpak voor wijken («Actieplan krachtwijken»), het halveren van voortijdig schoolverlaten («Aanval op de uitval») en het voorkomen van jeugdcriminaliteit («Veiligheid begint bij voorkomen») om ook aan jongeren met meervoudige problematiek perspectief te bieden.
- Dat, gelet op de vorige overwegingen, ministeries en Rotterdam zich inspanssen om gezamenlijk de (dreigende) maatschappelijke uitval van jongeren in samenhang aan te pakken.

Spreken het volgende af:

A. Onderwijs en zorg:

- Ministeries stellen een gezamenlijke werkgroep tussen de betrokken ministeries en Rotterdam in die met Rotterdam voor 1 januari 2009 uitwerkt hoe op basis van gemeenschappelijke doelstellingen de samenwerking tussen zorginstellingen en het beroepsonderwijs daadwerkelijk wordt versterkt. De aanpak bestaat, op hoofdlijnen, uit het inzichtelijk maken van welke bestuurlijke, regeltechnische en/of financiële belemmeringen moeten worden opgelost om tot goede samenwerking en effectief aanbod te komen dat is afgestemd op de vraag van de doelgroep. De resultaten worden besproken in het bestuurlijke overleg.

B. Wijkschool:

- Rotterdam en ministeries spreken af op basis van het opgestelde bedrijfsplan in 2009 en 2010 een pilot uit te voeren met de Wijkschool. Ministeries financieren hiervoor 200 plaatsen voor in totaal € 5,6 miljoen. Het doel van de pilot is om de effectiviteit van de wijkschool vast te stellen. Daarvoor worden de doelstellingen van de Wijkschool gezamenlijk nader geconcretiseerd om de effectiviteit goed te kunnen meten. Indien de effectiviteit van de Wijkschool bewezen is, garandeert de minister voor Jeugd en Gezin het structureel maken van deze 200 plekken vanaf 2011. Bij structurele financiering wordt rekening gehouden met de landelijke inbedding van de campussen.
- De pilot met de Wijkschool wordt afgestemd met de pilots die momenteel uitgevoerd worden in het kader van de Campus;

C. Vakschool:

- Experimenten met de vakschool kunnen ondersteund worden via de landelijke experimentenregeling waarbij de bovenbouw van de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo en mbo-2 opleidingen geïntegreerd worden tot één nieuwe opleiding tot startkwalificatie. Voor het eerste cohort van het experiment zijn inmiddels 5 aanvragen van Rotterdamse scholen goedgekeurd voor 119 leerlingen.
- Rotterdamse scholen kunnen vóór 16 januari 2009 aanvragen indienen voor het tweede cohort voor schooljaar 2009–2010. Landelijk kan er voor ruim 3 500 leerlingen aangevraagd worden. OCW kan Rotterdamse scholen ondersteunen bij het opstellen van hun plannen.
- Mede afhankelijk van de kwaliteit en omvang van de aanvragen voor

het tweede cohort, wordt door OCW gezien of een derde cohort nodig en mogelijk is, met het oog op mogelijke landelijke, structurele invoering.

D. Topschool:

- Rotterdam en het ministerie van OCW spreken af het idee voor een Topschool verder uit te werken voor het beoogde experiment voor het aanbieden van de Associate Degree binnen het mbo, onder verantwoordelijkheid van het ho, zoals aangekondigd in de strategische agenda mbo. Hierover vindt begin 2009 besluitvorming plaats.

E. Aansluiting beroepsonderwijs op arbeidsmarkt

- In Rotterdam worden reeds diverse activiteiten uitgevoerd om het aanbod aan beroepsopleidingen beter af te stemmen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt. De ministeries van EZ, OCW, SZW en LNV willen hun activiteiten voor versterking van de aansluiting tussen beroepsonderwijs en arbeidsmarkt onderling verbinden om zo regionaal betrokken partijen beter te kunnen ondersteunen. Rotterdam en ministeries spreken af dat de regio Rotterdam één van de vier pilotregio's wordt om deze aanpak nader uit te werken («regionale agenda arbeidsmarkt beroepsonderwijs»).

F. Monitoring

- Rotterdam en ministeries spreken met elkaar af komend jaar éénmaal per kwartaal op bestuurlijk niveau bij elkaar te komen om de besluitvorming over bovenstaande afspraken te volgen met als eerste datum begin januari 2009.
- Opgedane kennis en ervaringen worden gedeeld met andere grote steden.